

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง :
กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านโคกกรวด หมู่ที่ 2

นางสาวรุ่งทิวา ทองตะคุ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2545

คำนำ

ด้วยหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมิน โครงการจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ โครงการและประยุกต์ความรู้สู่ท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและอย่างมีประสิทธิภาพสามารถทำกรวิจัยติดตามประเมิน โครงการตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง ประกอบกับขณะนี้รัฐบาลมีนโยบายเรื่องกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงใช้กระบวนการของการศึกษาหลักสูตรนี้เพื่อให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผล ตลอดจนวิจัยการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตร การจัดการและการประเมินโครงการ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดหลักสูตรนี้

สารนิพนธ์นี้จะให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวด ผู้จัดทำจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สารนิพนธ์นี้คงจะเอื้อประโยชน์แก่ท่าน

นางสาวรุ่งทิwa ทองตะคุ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทคัดย่อ

รุ่งทิวา ทองตะคุ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวด หมู่ที่ 2 ต.โคกกรวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธรรมา เล็กอุทัย, 46 หน้า

วัตถุประสงค์การประเมินโครงการเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานและผลดีผลเสียของการดำเนินงานของกองทุน เพื่อศึกษาความเข้มแข็งของชุมชนและการพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งทราบถึงองค์ประกอบขององค์กรเพื่อการเรียนรู้ของหมู่บ้าน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน โดยติดตาม สังเกต สัมภาษณ์ สอบถามรวบรวมข้อมูลจากเอกสารมือสอง จัดเวทีประชาคม โดยใช้แบบรายงาน (บร.1 - 12) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านโคกกรวด หมู่ที่ 2 ต.โคกกรวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา จากการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของจำนวนครอบครัวศึกษา วิเคราะห์และตีความหมายข้อมูลที่ได้โดยใช้ชีพีโมเดล (CIPP Model) วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน จากนั้นจึงนำเสนอผลการศึกษาซึ่งการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโคกกรวดสรุปได้ดังนี้ กองทุนหมู่บ้านโคกกรวดมีความสามัคคีในการจัดตั้งกองทุน โดยมีผู้เข้าร่วมประชาคม 80.16 % การมีเงิน 1 ล้านบาทเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านเกิดการพัฒนาอาชีพและขยายกิจการของผู้กู้ด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเกษตร ด้านการค้าขาย ฯลฯ กองทุนหมู่บ้านโคกกรวด มีความพร้อมด้านกฎระเบียบกองทุนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านดำเนินงาน และจัดการบริหารกองทุนอย่างโปร่งใส มีกระบวนการบริหารจัดการที่ดีเป็นขั้นตอนใน ทุก ๆ ด้าน โดยปัจจุบันได้อนุมัติเงินกู้ 7 รุ่น จำนวนผู้กู้ 75 ราย คิดเป็น 32 % ของจำนวนสมาชิกกองทุนทั้งหมด ยอดเงินให้กู้เป็นจำนวนเงิน 1,137,000 บาท และได้รับชำระเงินคืนมาเป็นจำนวนเงิน 298,241 บาท มีกำไรสะสม 31,229.62 บาท มียอดเงินคงเหลือฝากธนาคาร 192,470.62 บาท ยอดลูกหนี้คงเหลือ 838,759 บาท มีผู้ค้างชำระ 1 ราย (นับถึงเดือนกรกฎาคม) แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็ง และศักยภาพในการบริหารจัดการที่ดี คณะกรรมการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ จากหมู่บ้านอื่นและเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงเกิดการเรียนรู้ในการพึ่งพาตนเองได้และเกิดองค์กรเครือข่ายและองค์กรการเรียนรู้ จุดด้อยคือกองทุนให้ระยะเวลาในการชำระเงินคืนน้อยเกินไป จุดเด่น คือเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนแก่ชาวบ้าน

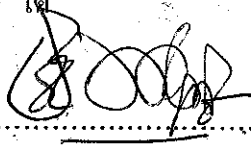
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา... 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา... รุ่งทิวา ทองตะคุ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา... [ลายมือ]
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา... [ลายมือ]

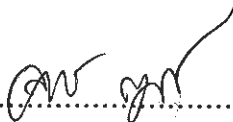
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธารา เล็กอุทัย)

กรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ สนั่น ตั้งสถิตย์)

อนุมัติให้สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(.....)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

๒๒.๗.๒๕๖๕
วันที่ เดือน พ.ศ.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์ธรรมา เล็กอุทัย ท่านอาจารย์ที่ปรึกษา
- อาจารย์ดวงฤดี พ่วงแสง ท่านอาจารย์ที่ปรึกษา
- คณะพัฒนาการอำเภอทุกท่าน ที่ให้คำปรึกษาด้านการจัดเวทีชุมชนการจัดประชาคม
- องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกรวดที่ให้ข้อมูลและคำปรึกษาต่าง ๆ รวมทั้งเอื้อเฟื้อสถานที่ในการจัดการประชาคมและการประชุม
- เทศบาลตำบลโคกกรวด ที่ให้ข้อมูลและคำปรึกษาต่าง ๆ
- สำนักงานการเกษตรจังหวัด และเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลผู้เอื้อเฟื้อข้อมูลเรื่องการเกษตร
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในเขตตำบลโคกกรวด ผู้นำชุมชนทุกท่าน ประธานกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวด คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวดทุกท่าน ประธาน อสม. และ อสม.ทุกท่าน ที่ให้ข้อมูล อำนวยความสะดวก และขอขอบพระคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

รุ่งทิwa ทองตะกู

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ภูมิหลัง	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	1
4. วิธีดำเนินการ	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	5
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	6
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	9
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	9
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพพีโมเดล	13
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	16

บทที่ 3	วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	17
1.	วิธีการประเมินโครงการ	17
2.	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
3.	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	18
4.	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	18
5.	ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา	19
บทที่ 4	ผลการติดตามการประเมินโครงการ	36
1.	ผลการประเมินบริบทชุมชน	36
2.	ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	40
3.	ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้	41
4.	ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	42
บทที่ 5	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	44
1.	สรุป	44
2.	การอภิปรายผล	45
3.	ข้อเสนอแนะ	46

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 คุณทรงวุฒิ ประสงค์ทรัพย์ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกรวด กล่าวเปิดงานการวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชนตำบลโคกกรวด	ภาคผนวก
ภาพที่ 2 คุณขวัญตา ทองพรรณ พัฒนาการตำบลโคกกรวด ได้ให้เกียรติมาเป็นวิทยากรในการจัดทำประชาคม	ภาคผนวก
ภาพที่ 3 ผู้ที่เข้าร่วมการทำประชาคม การวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชนตำบลโคกกรวด	ภาคผนวก
ภาพที่ 4 การระดมความคิดเห็น เพื่อทำการวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชนตำบลโคกกรวด	ภาคผนวก
ภาพที่ 5 การระดมความคิดเห็น เพื่อทำการวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชนตำบลโคกกรวด	ภาคผนวก
ภาพที่ 6 นักศึกษาร่วมกันสรุปผลการวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชนตำบลโคกกรวด	ภาคผนวก
ภาพที่ 7 อาจารย์ดวงฤดี พ่วงแสง จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มอบที่ระลึกแก่ คุณขวัญตา ทองพรรณ พัฒนาการตำบลโคกกรวด	ภาคผนวก
ภาพที่ 8 กลุ่มบัณฑิตอาสาของทุนหมู่บ้านช่วยกันทำงาน หลังจากเสร็จการประชาคม เพื่อวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชนตำบลโคกกรวด	ภาคผนวก

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตารางการประเมินชีพพีโมเดลของหมู่บ้านโลกกรวด	14-16
2. ตารางตัวชี้วัดการประเมิน โครงการโดยภาพรวม	20-32
3. ตารางตัวแปรที่ศึกษา	33-35
4. ตารางผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู	41-42

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความยากจนเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยตลอดมา คนจนและความยากจนยังทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากสถานะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ เศรษฐกิจถดถอย ขาดสภาพคล่องทางการเงิน และเกิดการว่างงานสูงในปัจจุบันรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาคความยากจน โดยได้มีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉิน หรือความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนอันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ และการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวด หมู่ที่ 2 ต.โคกกรวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน 5 ข้อ หรือไม่
2. เพื่อศึกษาผลดี ผลเสียในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา ในการดำเนินการ
3. เพื่อให้เกิดองค์การเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้านระดับตำบล และระดับประเทศ
4. เพื่อศึกษาค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด
5. เพื่อศึกษาว่าท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน โดยมีกระบวนการเรียนรู้ และคิดริเริ่ม พึ่งพาตนเอง เพื่อแก้ปัญหของตนเอง และเพื่อสร้างศักยภาพตนเองเพียงใด

กรอบความคิดทางทฤษฎี

กรอบความคิดทางทฤษฎี แนวคิดและรูปแบบการประเมิน มีอยู่หลากหลายรูปแบบตามแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการประเมินแต่ละบุคคล ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินได้จำแนกรูปแบบการประเมิน ตามจุดประสงค์ของการนำไปใช้ เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Base Evaluation Model) ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินที่นำเสนอแนวคิดในรูปแบบนี้ ได้แก่ ไทเลอร์ เป็นต้น ซึ่งแนวคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Rationale and Model of Evaluation) ไทเลอร์ ได้กล่าวถึงการประเมินว่า “การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่สังเกตได้กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้” ไทเลอร์ ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการว่า เกณฑ์ที่ตัดสินความสำเร็จของโครงการควรพิจารณาจากความสำเร็จของส่วนรวม และมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

2. รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินคุณค่า (Value – Oriented Evaluation Model) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินที่นำเสนอแนวคิดในรูปแบบนี้ ได้แก่ โพรวัต เป็นต้น ซึ่งแนวคิดการประเมินของโพรวัต (Provus's Discrepancy Evaluation) โพรวัต ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินว่า เป็นการกำหนดเกณฑ์ มาตรฐาน และการค้นหาช่องว่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดข้อบกพร่องของโครงการ และนำรูปแบบการประเมินความสอดคล้องที่เป็นกระบวนการของการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้นทุกขั้นตอน และจะมีการพิจารณาความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของโครงการที่มีประสิทธิภาพ

3. รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision Oriented Evaluation Model) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินที่นำเสนอแนวคิดในรูปแบบนี้ ได้แก่ อัลคิน และสตัฟเฟิลบีม ซึ่งแนวคิดการประเมินของอัลคิน (Alkin's Concept of Evaluation) “การประเมิน” ตามความหมายของอัลคิน คือ กระบวนการคัดเลือก การประมวลผลข้อมูล และการจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้มีอำนาจการตัดสินใจ หรือใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการเลือกการดำเนินการ โครงการซึ่งอัลคินได้จำแนกการประเมินตามจุดประสงค์ของการใช้ผลการประเมินดังนี้

การประเมินระบบ เพื่อกำหนดจุดประสงค์ของโครงการ เป็นการประเมินก่อนเริ่มดำเนินการโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

การประเมินวางแผนโครงการ เป็นการประเมินเพื่อหาแนวทาง หรือวิธีการที่จะส่งเสริมให้การดำเนินการโครงการให้บรรลุจุดประสงค์

การประเมินระหว่างการดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาการดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดให้หรือไม่ หรือการดำเนินการอยู่ในขั้นตอนที่ควรจะเป็นมากหรือน้อย เพียงใด

การประเมินเพื่อพัฒนางาน เป็นการประเมินเพื่อแสวงหารูปแบบ แนวทาง หรือข้อเสนอแนะในการที่จะส่งเสริมให้โครงการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินเพื่อรับรองผลงาน ยุบขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ เป็นการประเมินหลังจากสิ้นสุดโครงการเพื่อตรวจสอบผลผลิตกับจุด

ประสงค์ของโครงการ และประมวลผลข้อเสนอแนะเพื่อรับรอง ปรับเปลี่ยน ยุบหรือขยายโครงการต่อไป

สตัฟเฟิลบีม ซึ่งในการประเมินครั้งนี้ได้ถูกกำหนดไว้แล้วว่าให้ใช้กรอบความคิดทางทฤษฎี (Stufflebeam's CIPP Model) ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งแนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” สตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบชีพ (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- C (Context Evaluation) การประเมินสถานะแวดล้อมเป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
- I (Input Evaluation) การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพร้อมของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ
- P (Process Evaluation) การประเมินกระบวนการเป็นการประเมิน เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
- P (Product Evaluation) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นเป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา, 2545, หน้า 83-90)

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษารวบรวมข้อมูล ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวด หมู่ที่ 2 ต.โคกกรวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา โดยผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานในพื้นที่เก็บข้อมูลต่าง ๆ ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งการได้ข้อมูลมานั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยติดตาม ศึกษา และมีส่วนร่วมกับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ มีการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถามรวบรวมข้อมูล เอกสารมือสอง ฯลฯ โดยกำหนดตัวชี้วัดตลอดจนตัวแปรที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ศึกษาวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูลที่ได้โดยใช้ ชีพโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน

4. ประมวลสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อทำการเขียนสารนิพนธ์ (Substantive Report) เรื่องการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษาที่กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวด ต.โคกกรวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา
5. เขียนรายงานและนำเสนอผลการศึกษา
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ
ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้
 1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวด หมู่ที่ 2 ต.โคกกรวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา
 2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
 3. เพื่อได้ทราบถึงการเกิดองค์การเครือข่ายขององค์กรเพื่อการเรียนรู้ ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับตำบล และระดับประเทศ
 4. เพื่อได้ทราบถึงตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด
 5. เพื่อทราบว่าท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนโดยพึ่งพาตนเอง เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง และเพื่อสร้างศักยภาพตนเอง

บทที่ 2

ปรัชญาบรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล ซึ่งมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นนโยบายที่สำคัญยิ่ง การต่อสู้กับปัญหาความยากจน ของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง โดยรัฐจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือนการควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนของเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการที่สอดคล้องและเกื้อกูลกัน
3. การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน ชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและด้านการจัดการกองทุน
4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสและประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงานสร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของคนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

1. หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขานุการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน กรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 3 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก

- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 4 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อ 5 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน และออกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงานกองทุน
- (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะกรรมการคณะทำงานเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- (8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- (9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้
- (10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 4 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษาและคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบ ได้เทียบประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 2 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการอนุกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
- (5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
- (6) จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุน
- (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- (8) ให้การสนับสนุนปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- (9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
- (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(รายละเอียดอยู่ในที่ภาคผนวก)

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการประเมินความพร้อมในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังต่อไปนี้

1. จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย กรรมการทั้งชายและหญิงในสัดส่วนเท่าเทียมกัน
2. องค์ประชุมเวทีชาวบ้าน คือ จำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง
3. ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง
4. เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด
5. เลือกคนที่มีความรู้ ประสบการณ์อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านโคกกรวด

1. เรียกประชุมชาวบ้านทั้งหมู่บ้าน ให้มาประชุมกัน เพื่อทำการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยที่ประชุมต้องมีผู้เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้คิดเป็น 80.16 % ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน
2. ให้ที่ประชุมชาวบ้านเสนอชื่อผู้ที่เห็นสมควรจะให้เข้ารับการคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและให้ชาวบ้านยกมือสนับสนุน เลือกตั้งได้ 15 คน โดยเฉลี่ยผู้ชายและผู้หญิงให้มีจำนวนใกล้เคียงกัน
3. ถามความเห็นชอบจากที่ประชุม ให้กลุ่มคนเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เมื่อที่ประชุมเห็นชอบจึงถือว่ากลุ่มคนเหล่านี้จะเป็นผู้ทำหน้าที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในชุดแรก

วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโคกกรวดวันที่ 18 กรกฎาคม 2544

(รายละเอียดอยู่ที่ภาคผนวก)

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
3. ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
4. ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
5. การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
6. การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
7. การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

ซึ่งแบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.2) ของหมู่บ้านโลกกรวด ได้ยื่นเอกสารเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2544 และได้ขึ้นทะเบียนเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2544 ประกอบไปด้วย

1. บันทึกการประชุมประชาคมหมู่บ้าน บ้านโลกกรวด หมู่ที่ 2 ต.โลกกรวด อ.เมือง จ. นครราชสีมา
2. แบบขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อม (กทบ.2) ของหมู่บ้านโลกกรวดประกอบด้วย
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน
 - ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน(โดยย่อ)
 - ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน
3. รายงานการประชุมกองทุนหมู่บ้าน บ้านโลกกรวดครั้งที่1/2544
4. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน บ้านโลกกรวด พ.ศ.2544
(รายละเอียดอยู่ที่ภาคผนวก)

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโลกกรวด หมู่ที่ 2 ต.โลกกรวด อ.เมือง จ. นครราชสีมา มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้งของกองทุน ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 59 หมู่ที่ 2 ต.โลกกรวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา
2. วัตถุประสงค์
 - 2.1 เพื่อบริการเงินกู้ยืมให้แก่สมาชิก
 - 2.2 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิก
 - 2.3 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ ด้วยวิธีการถือหุ้นและเงินรับฝาก
 - 2.4 เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมพัฒนาการจัดระบบและบริหารการจัดการเงินกองทุนของตนเอง
 - 2.5 เพื่อเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและพึ่งพาตนเองให้เต็มความสามารถ
3. แหล่งที่มาของกองทุน เงินและทรัพย์สินของกองทุน ได้มาจาก

- 3.1 เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
 - 3.2 เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นสมาชิก
 - 3.3 เงินค่าหุ้น
 - 3.4 เงินกู้ยืม
 - 3.5 เงินรับฝาก
 - 3.6 ดอกผล หรือ ผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
 - 3.7 เงินค่าบำรุงกองทุน และค่าปรับ
 - 3.8 เงินสมทบหรือทรัพย์สินจากกองทุนอื่น บุคคล คณะบุคคลอื่น หรือกลุ่มอาชีพใด ๆ บริจาคให้โดยไม่มีภาระหรือเงื่อนไขผูกพัน
4. คุณสมบัติของสมาชิก
- สมาชิกมี 2 ประเภท
- 4.1 สมาชิกสามัญ (ส)
 - 4.2 สมาชิกสมทบ (ท)
- บุคคลธรรมดา หรือ คณะบุคคล หรือกลุ่มอาชีพ หรือนิติบุคคล เมื่อมีคุณสมบัติครบถ้วนมีสิทธิ์สมัครเข้าเป็นสมาชิกได้เพียงประเภทเดียวเท่านั้น
- สมาชิกประเภทสามัญ (ส) ต้องมีคุณสมบัติดังนี้
- 4.1.1 เป็นบุคคลธรรมดา และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน บ้าน โศกกรวด หมู่ที่ 2 ตำบล โศกกรวด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน
 - 4.1.2 มีอายุสี่สิบปีขึ้นไป หรือบรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย
 - 4.1.3 มีอาชีพสุจริต
 - 4.1.4 เป็นผู้เสียภาษีในระบอบประชาธิปไตย
 - 4.1.5 เป็นคนดีและเห็นชอบในหลักการของกองทุน มีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
 - 4.1.6 เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งจะปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือระเบียบของกองทุน
 - 4.1.7 ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
 - 4.1.8 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - 4.1.9 ต้องถือหุ้นของกองทุนไม่น้อยกว่าสิบหุ้น
- สมาชิกกองทุนประเภทสมาชิกสมทบ (ท) ต้องมีคุณสมบัติดังนี้
- 4.2.1 เป็นบุคคลธรรมดา และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน บ้าน โศกกรวด หมู่ที่ 2
 - 4.2.2 เป็นคณะบุคคล หรือกลุ่มอาชีพใดอาชีพหนึ่ง และต้องถือหุ้นไม่น้อยกว่าสิบหุ้นหรือ

4.2.3 เป็นนิติบุคคล และต้องถือหุ้นไม่น้อยกว่าสิบหุ้น

สมาชิกสมทบ ไม่มีสิทธิกู้เงินในส่วนที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

5.1 กรอกแบบคำขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกที่คณะกรรมการกองทุน

5.2 ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า เป็นเงินห้าสิบบาท และค่าหุ้นอย่างน้อยสิบหุ้นในวันขอสมัคร สำหรับค่าหุ้น ส่วนที่เหลือให้ชำระให้ครบถ้วนภายในสิบวันหลังจากวันขอสมัคร

5.3 การพิจารณารับหรือไม่รับเข้าเป็นสมาชิก ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาชี้ขาด

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก มีดังนี้

6.1 ตาย

6.2 ลาออกโดยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน

6.3 ถอนหุ้น

6.4 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน ล้มละลาย หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

6.5 ที่ประชุมใหญ่สมาชิก มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม

6.6 จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปฏิปักษ์ หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

6.7 จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในแบบคำขอสมัครเป็นสมาชิก

6.8 นำทรัพย์สินและ / หรือเงินกู้ของกองทุน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าว ต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าสองหมื่นบาทให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อใ้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไปแต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงินพร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

(รายละเอียดอยู่ที่ภาคผนวก)

หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพชีพโมเดล

สตฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆที่มีอยู่ (Evaluation is the process of delineating, obtaining and using information for judging alternative decision)

แบบจำลองชีพชีพประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสภาวะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่ว ๆ ไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัสมภาพแวดล้อม ช่วยในการวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การประเมินสภาวะแวดล้อมนี้มีลักษณะเด่น ๆ ที่สำคัญมากมาย จัดเป็นการวิเคราะห์ขนาดใหญ่ (Macro Analytic) เป็นตัวกำหนดขอบเขตของการประเมิน การบรรยายและการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย การประเมินสภาวะแวดล้อมทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์โดยอศศัยการวินิจฉัย และการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของที่ประชุมและสถานการณ์

วิธีการประเมินสภาวะแวดล้อมมี 2 วิธี คือ

1. Contingency Mode
 2. Congruence Mode
1. Contingency Mode เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อม เพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอก ระบบ (Opportunities and pressure outside of the immediate system) เพื่อให้ข้อมูลมาใช้พัฒนาส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น โดยใช้การสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้าง ๆ
 2. Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริง (Actual Result) กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่า วัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้

ในการประเมินสภาวะแวดล้อมโดยทั่วไป ควรจะใช้การประเมินทั้งสองแบบเพราะ congruence mode จะเป็นการตรวจสอบความถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ในขณะที่ contingency mode เป็นไปเพื่อการปรับปรุง

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

1. ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
2. ยุทธวิธีใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
3. การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้งานดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำการประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
2. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
3. เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีผลจำเป็นอย่างยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

ระเบียบวิธีทั่ว ๆ ไปของการประเมินผลผลิต จะรวมสิ่งต่อไปนี้เข้าไว้ด้วยกัน คือ การดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่ เหนือในการวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ ของการทำกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้กับมาตรฐานสัมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพัทธ์ (Relative Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อน และทำการแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัย และกระบวนการร่วมด้วย

(ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ “รวมบทความทางการประเมินโครงการ”, 2544, หน้า 221-234)

หน่วยการประเมิน	รูปแบบการประเมิน			
	C	I	P	P
หน่วยระบบ A ระดับหมู่บ้าน	C1 = ประวัติ ความเป็นมาของ หมู่บ้าน C2 = สภาพทาง ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน C3 = สภาพทาง	I1 = นโยบายของ รัฐบาล I2 = คณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้าน I3 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท	PC1 = การรับ สมัคร PC2 = ผู้สมัครทำ การขอกู้เงินกอง ทุนหมู่บ้าน PC3 = การคัด เลือกผู้กู้	PD1 = จำนวนผู้ที่ ได้กู้เงิน PD2 = ยอดเงิน PD3 = กองทุน สะสม PD4 = บัณฑิต อาสากองทุน

	<p>สังคมและเศรษฐกิจ</p> <p>C4 = สภาพทางการศึกษา</p> <p>C5 = วัฒนธรรมประเพณี</p> <p>C6 = โครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>C7 = ภูมิปัญญาชาวบ้านผู้นำชุมชนและการรวมกลุ่ม</p> <p>C8 = ด้านโครงการพัฒนาที่เข้ามาช่วยเหลือหมู่บ้าน</p> <p>C9 = ความเข้มแข็งของชุมชน</p>	<p>I4 = เงินทุนสะสม</p> <p>I5 = บัณฑิตอาสา กองทุนหมู่บ้าน</p>	<p>PC4 = การโอนเงินให้ผู้กู้</p> <p>PC5 = การรับชำระหนี้</p> <p>PC6 = บัญชีกองทุน</p> <p>PC7 = การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ</p> <p>PC8 = การช่วยเหลือขาด</p> <p>PC9 = การตรวจสอบการชำระหนี้</p> <p>PC10 = การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี</p> <p>PC11 = การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้</p> <p>PC12 = การจัดประชาคมและการจัดเวทีชาวบ้าน โดยบัณฑิตกองทุน</p>	<p>PD5 = การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>PD6 = ทัศนคติต่อกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>PD7 = การเกิดองค์กรเครือข่ายองค์กร การเรียนรู้</p> <p>PD8 = ความเข้มแข็งของชุมชน</p> <p>PD9 = การเรียนรู้การพึ่งพาตนเอง</p>
<p>หน่วยระบบระดับรายบุคคล</p>	<p>C1 = อาชีพเดิม</p> <p>C2 = สถานภาพทางครอบครัว</p> <p>C3 = รายได้ของครอบครัว</p> <p>C4 = หนี้สินของครอบครัวผู้กู้เงิน</p>	<p>I1 = เงินที่กู้ได้</p> <p>I2 = เงินทุนสะสมของผู้ส่งเงินกองทุน</p> <p>I3 = ต้นทุนในการประกอบอาชีพ</p>	<p>PC1 = การทำกิจการของผู้กู้</p>	<p>PD1 = รายได้จากการทำงาน</p> <p>PD2 = ผู้กู้ได้พัฒนาอาชีพ</p> <p>PD3 = ความพึงพอใจของผู้กู้</p>

	กองทุนหมู่บ้าน	I4 = ทักษะในการประกอบอาชีพ		
--	----------------	----------------------------	--	--

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่ง และส่งเสริมให้นักศึกษาที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้ อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตรบัณฑิต”

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

1. วิธีการประเมินโครงการ

รูปแบบการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นการประเมินเชิงระบบ (System Approach) โดยการประเมินกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวด เป็นการศึกษาเฉพาะรายกรณีและได้นำแนวคิดและรูปแบบการประเมินโครงการแบบซิฟฟ์โมเดล ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebbam's CIPP Model) มาใช้ในการประเมินโครงการ โดยได้กำหนดประเด็นที่จะประเมินออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation:c) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและบุคคล
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation:I) ปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation:P) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคลดำเนินการเพื่อจะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation:P) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคลที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) หมายถึงกลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัยซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยการปกครอง อาจเป็นสิ่งมีชีวิตหรือเป็นสิ่งไม่มีชีวิตซึ่งมีลักษณะที่ผู้วิจัยสามารถมองเห็น และรับรู้ได้ (ชุดวิชาการวิจัยชุมชน , 2545 , หน้า 174)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือก จากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาได้จากกลุ่มตัวอย่างย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน (ชุดวิชาการวิจัยชุมชน , 2545 , หน้า 177)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านโคกกรวด หมู่ที่ 2 ต.โคกกรวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา ทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านโดยการสุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 50 ของจำนวนครอบครัวหรือจำนวนครัวเรือน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยหลายวิธีได้แก่

- การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นรูปแบบหนึ่งของการสนทนา แต่เป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ใช้การพูดคุยอย่างเป็นกันเองกับผู้ถูกสัมภาษณ์ และแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ว่า ต้องการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปใช้ทำอะไร และจะเกิดประโยชน์ด้านใด โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. ต่าง ๆ
- แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือวิจัยที่นิยมใช้กันมากที่สุดในการเก็บข้อมูล อาจเป็นแบบให้เขียนตอบ กรอกข้อความสั้น ๆ หรือตอบยาว ๆ ก็ได้ โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นตัวเก็บข้อมูลประกอบ บร. 1
- การสังเกต (Observation) คือตัวของผู้วิจัยเองมาทำหน้าที่ในการวัด โดยใช้หูและตาในการติดตามเฝ้าสังเกต พฤติกรรมของบุคคลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วทำการจัดบันทึกข้อมูลที่ได้ไว้ป้องกันการลืมสิ่งที่ได้จากการสังเกต โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม นอกจากนี้วิธีการที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลข้างต้นแล้วผู้วิจัยยังได้ศึกษาจากเอกสารมือสอง เอกสารต่าง ๆ ที่มีในกองทุนและยังได้จัดประชุมเวทีชาวบ้าน การจัดเวทีประชาคมและการจัดเวทีวิเคราะห์ผังแม่บทชุมชน ทำให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ เป็นอย่างดี

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน มีดังนี้

1. แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
2. แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
3. แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ที่สาคคัญที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน)
4. แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
5. แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน)
6. แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน)
7. แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
8. แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

5. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร (Variable) คือ สิ่งที่ผู้วิจัยศึกษาเพื่อหาคำตอบ สิ่งใดก็ตามที่มีค่าเปลี่ยนแปลงได้หลายค่า หรือมีค่าไม่คงที่ (ชุดวิชาการวิจัยชุมชน , 2545 , หน้า 164)

ตัวชี้วัด (Indicators) หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้น จะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้น จะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างไร (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา , 2545 , หน้า 66)

ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมและข้อมูลการศึกษา แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
 โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวมตามแนวความคิดเชิงระบบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (ระดับหมู่บ้าน)
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานกิจกรรมของผู้กู้แต่ละราย (ระดับรายบุคคล)

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
A	C (Context Evaluation)	C1 = ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน 2. เริ่มก่อตั้งเมื่อใด 3. คนกลุ่มแรกที่มาก่อตั้งหมู่บ้าน 4. คนกลุ่มแรกที่มาก่อนตั้งหมู่บ้าน (บ้านอพยพมาจากที่ใด เพราะสาเหตุใด) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน 3. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เก็บข้อมูลตามแบบ บร.1 โดยการสัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
A	C	C2 = สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สภาพภูมิศาสตร์ในอดีต 2. สภาพภูมิศาสตร์ในปัจจุบัน 3. ลักษณะแผนที่และอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 3. ข้อมูลจากเอกสาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เก็บข้อมูลตามแบบ บร.1 โดยการสัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกตสภาพปัจจุบัน

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
A	C	C3 = สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ	<ol style="list-style-type: none"> ประชากร อาชีพ (อาชีพหลัก, อาชีพรอง) ของชาวบ้าน จำนวนพื้นที่ในการทำการเกษตร รายได้ 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ข้อมูลจากเอกสาร ศูนย์แพทย์ชุมชนเมือง-7 สำนักเกษตรอำเภอเมือง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> เก็บข้อมูลตามแบบ บร.1 โดยการสัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร
A	C	C4 = สภาพทางการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> โรงเรียนในหมู่บ้านหรือชุมชน จำนวนผู้ที่ศึกษาในชุมชน จำนวนผู้ที่ศึกษานอกชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน โรงเรียน โคกกรวด (ผดุงรัฐประชานุถุด) 	<ol style="list-style-type: none"> เก็บข้อมูลตามแบบ บร.1 โดยการสัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร
A	C	C5 = วัฒนธรรมประเพณี	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนวัด ภาษาพื้นบ้าน ประเพณีที่สำคัญ 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> เก็บข้อมูลตามแบบ บร.1 โดยการสัมภาษณ์ สังเกต
A	C	C6 = โครงสร้างพื้นฐาน	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์ ฯลฯ 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> เก็บข้อมูลตามแบบ บร.1 โดยการสัมภาษณ์ สังเกต

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
A	C	C7 = ภูมิปัญญาชาวบ้าน ผู้นำชุมชนและ การรวมกลุ่ม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านต่าง ๆ 2. ประเภทของผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 3. การรวมกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เก็บข้อมูลตามแบบ บร. 1 โดยการสัมภาษณ์ 2. สังเกต
A	C	C8 = ด้านโครงการ พัฒนาที่เข้ามาช่วยเหลือหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการจากภาครัฐ 2. โครงการจากทางเอกชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลเอกสาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เก็บข้อมูลตามแบบ บร. 1 โดยการสัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
A	C	C9 = ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความสามัคคี 2. มีความซื่อสัตย์ 3. ยกย่องคนทำดี 4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม 6. มีอาชีพสามารถหาเลี้ยงครอบครัวได้ 7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เก็บข้อมูลตามแบบ บร. 1 โดยการสัมภาษณ์ (สัมภาษณ์ประชาชน ร้อยละ 50 ของ จำนวนครอบครัว) 2. สังเกต

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
			8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร 9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก 10. มีการช่วยเหลือสตรีเด็กและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก		
B	C	C1 = อาชีพเต็ม	1. อาชีพหลัก/อาชีพรอง 2. รายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	- แบบสัมภาษณ์โดยใช้แบบบร.1 (แบบศึกษาเจาะรายละเอียด)
B	C	C2 = สถานภาพทางครอบครัว	1. ลักษณะครอบครัว (ครอบครัวเดี่ยว/ครอบครัวขยาย) ในครอบครัว 2. รายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	- แบบสัมภาษณ์โดยใช้แบบบร.1 (แบบศึกษาเจาะรายละเอียด)
B	C	C3 = รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. รายได้ของครอบครัวต่อปี	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	- แบบสัมภาษณ์โดยใช้แบบบร.1 (แบบศึกษาเจาะรายละเอียด)

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
B	C	C4 = หนี้สินของครอบครัวผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนการกู้เงิน 2. แหล่งเงินกู้	2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	- แบบสัมภาษณ์โดยใช้แบบบร.1 (แบบศึกษาเจาะรายละเอียด)
A	I (Input Evaluation)	II = นโยบายของรัฐบาล	1. นโยบาย เป้าหมายของรัฐเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชน	1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2544 2. หนังสือพิมพ์, วารสาร และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน	- ศึกษาจากเอกสาร
A	I	I2 = คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. คุณสมบัติ 2. จำนวน 3. วิธีการที่มาซึ่งคณะ กรรมการ 4. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	1. ข้อมูลจากเอกสาร 2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3. ประชาชนในหมู่บ้าน	1. ศึกษาจากเอกสาร 2. สัมภาษณ์
A	I	I3 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1. ความพร้อมของกองทุนในการได้รับโอนเงิน 1 ล้านบาท	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ข้อมูลจากเอกสาร	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
A	I	I4 = เงินทุนสะสม	1. ที่มาของเงินทุน 2. จำนวนของเงินทุน	1. คณะกรรมการหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
A	I	I5 = บัณฑิตอาสาของหมู่บ้าน	1. บทบาทหน้าที่ของบัณฑิต	1. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีหน้าที่ศึกษาฯ	ศึกษาจากเอกสาร
B	I	I1 = เงินกู้ที่ได้	1. วัตถุประสงค์การกู้เงิน 2. ผู้นำเงินไปลงทุนตามวัตถุประสงค์หรือไม่	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1
B	I	I2 = เงินทุนสะสมของผู้กู้เงินกองทุน	1. จำนวนของเงินทุนสะสม	สมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
B	I	I3 = ต้นทุนในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ 3. วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ 4. จำนวนแรงงานในการประกอบอาชีพ	สมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
B	I	I4 = ทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ	สมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1
A	PC (Process Evaluation)	PC1 = การรับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัคร 2. ขั้นตอนการรับสมัคร 3. ค่าธรรมเนียมและเงินฝากของผู้สมัคร 4. คุณสมบัติของผู้สมัคร 5. การทำทะเบียนสมาชิก	1. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนและสัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน) 2. ศึกษาจากเอกสาร
A	PC	PC2 = ผู้สมัครทำการขอเงินกองทุนหมู่บ้าน	1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการขอกู้	1. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3. เอกสารประกอบการขอกู้	1. สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนและสัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
A	PC	PC3 = การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้กู้ 2. การพิจารณาของคณะกรรมการ	1. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. คณะกรรมการกองทุน	1. สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนและสัมภาษณ์ตามแบบ บร. 4

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
A	PC	PC4 = การโอนเงินให้ผู้กู้	1. ขั้นตอนในการจัดทำเอกสารสำหรับการโอนเงิน	1. สมาชิกที่กู้ได้ 2. คณะกรรมการกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
A	PC	PC5 = การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกผู้กู้ที่ชำระค่างวด 3. เอกสารในการชำระค่างวด	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
A	PC	PC6 = บัญชีกองทุน	1. การจัดทำบัญชี 2. จำนวนบัญชีที่ทำ 3. จำนวนยอดคงเหลือของเงิน 1 ล้านบาท	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
A	PC	PC7 = การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นการแนะนำ 3. วิธีการแนะนำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการแนะนำ	1. สัมภาษณ์
A	PC	PC8 = การช่วยเหลือ	1. ผู้แนะนำและช่วยเหลือ 2. วิธีการส่งเสริมการตลาด	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการแนะนำและการ	1. สัมภาษณ์

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
A	PC	PC9 = การตรวจสอบการชำระหนี้	1. ฝ่ายตรวจสอบภายใน 2. จำนวนผู้ที่ค้างชำระหนี้กองทุนหมู่บ้าน	1. คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบภายใน	1. สัมภาษณ์
A	PC	PC10 = การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี	1. การนำกำไรสุทธิมาจัดสรรในด้านต่างๆ เช่น เงินปันผลหุ้น, เงินเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน ฯลฯ	1. คณะกรรมการกองทุน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. ศึกษาจากเอกสาร 2. สัมภาษณ์
A	PC	PC11 = การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	1. กระบวนการให้ความช่วยเหลือด้านการบริหารกองทุน และการประกอบอาชีพของสมาชิกกองทุน	1. เจ้าหน้าที่รัฐ 2. คณะกรรมการกองทุน 3. สมาชิกกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
A	PC	PC12 = การจัดประชาคมและการจัดเวทีชาวบ้านโดยบัณฑิตกอง	1. ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ 2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุน	1. บัณฑิตอาสากองทุน 2. คณะกรรมการกองทุน 3. สมาชิกกองทุนผู้เข้าร่วมการจัด	1. สัมภาษณ์ 2. สอบถาม 3. สังเกต

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
B	PC	PC1 = การทำกิจการของคู่ผู้	1. การหาตลาดที่ดี 2. การหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพ 3. วิธีการดำเนินงานที่ดี	สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
A	PD (Product Evaluation)	PD1 = จำนวนผู้ที่ได้ผู้เงิน	1. จำนวนผู้ที่ยื่นกู้ 2. จำนวนผู้ที่ได้รับการอนุมัติการกู้เงิน 3. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติการกู้เงิน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีรายชื่อผู้กู้เงิน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
A	PD	PD2 = ยอดเงิน	1. ยอดเงินที่ปล่อยกู้ไปในแต่ละวัน 2. ยอดเงินจากการรับชำระคืนเงินกู้ 3. ยอดเงินที่ได้จากกำไรสะสม	1. บัญชีกองทุนหมู่บ้าน 2. คณะกรรมการ	1. ศึกษาจากเอกสาร 2. สัมภาษณ์
A	PD	PD3 = กองทุนสะสม	1. จำนวนสมาชิกกองทุน 2. จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ 3. จำนวนเงินฝากของสมาชิกกองทุน	1. คณะกรรมการ 2. บัญชีกองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
A	PD	PD4 = บัญชีอาสาสมัคร ทุน	1. ประสิทธิภาพการทำงานใน กองทุนหมู่บ้าน 2. การเรียนรู้การทำงานของ กองทุนหมู่บ้าน 3. เรียนรู้การประกอบธุรกิจ หรือกิจการของผู้กู้	1. คณะกรรมการ 2. สมาชิกกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
A	PD	PD5 = การให้เงินตาม วัตถุประสงค์ของ โครงการกองทุน หมู่บ้าน	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ ของโครงการกองทุน หมู่บ้าน 2. จำนวนผู้กู้เงินที่ใช้เงินผิด วัตถุประสงค์ของโครงการ กองทุนหมู่บ้าน	1. คณะกรรมการฝ่ายตรวจ สอบ	1. สัมภาษณ์คณะกรรมการ ผู้ตรวจสอบ
A	PD	PD6 = ทักษะคิดต่อกอง ทุนหมู่บ้าน	1. ศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อกองทุน หมู่บ้าน	1. คณะกรรมการ 2. สมาชิกที่เป็นสมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน 3. สมาชิกที่ไม่เป็นสมาชิก กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.3
A	PD	PD7 = การเกิดองค์กร เครือข่ายองค์กร	1. ประเภทของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. จำนวนผู้เข้าร่วมเครือข่าย		

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ได้ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
		การริเริ่มรู้ตัวชี้วัด	3. กิจกรรมของเครือข่าย	1. บัณฑิตกองทุน 2. ราษฎรทั่วไป 3. คณะกรรมการกองทุน 4. พัฒนาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ	1. จัดเวทีชาวบ้าน 2. จัดประชาคม
A	PD	PD8 = ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความสามัคคี 2. มีความซื่อสัตย์ 3. ยกย่องคนทำดี 4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม 6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ 7. ครอบคลุมในชุมชนมีความอบอุ่น 8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร 9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก 	ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 และบร.7 2. สังเกต

หน่วยระบบ	รูปแบบการประเมิน	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
			10. มีการช่วยเหลือสตรีและเด็ก 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรมยุติธรรม 12. มีแผนงานชุมชน โดยสมาชิก		
A	PD	PD9 = การเรียนรู้เพื่อ การพึ่งพาตนเอง	ประสบการณ์การเรียนรู้จากการ ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	สัมภาษณ์ตามแบบ บร.10
B	PD	PD1 = รายได้จากการทำงาน กิจการ	1. จำนวนรายได้จากการทำกิจ การ 2. ผลผลิตที่ได้จากการทำกิจ การ	สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน	สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
B	PD	PD2 = ผู้กู้ได้พัฒนา อาชีพ	1. ผู้กู้ได้ขยายกิจการ 2. ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้ม แข็งในการทำกิจการ	สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน	สัมภาษณ์
B	PD	PD3 = ความพึงพอใจ ของผู้กู้	1. ได้ขยายกิจการ 2. มีรายได้เพิ่มจากการขายกิจ การ	สมาชิกได้รับการกู้เงิน	สัมภาษณ์

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B คือความสำเร็จของหน่วยระบบ A ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B คือถ้าหน่วยระบบการดำเนินการของผู้ประเมินความสำเร็จเงินที่ผู้กู้ได้รับจากการดำเนินการจะเป็นปัจจัยกระบวนการในหน่วยระบบ A

ตัวแปรที่ศึกษาและลักษณะค่าของตัวแปรในการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ
ตั้งที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1

ตัวแปรที่ศึกษา		ลักษณะค่าตัวแปร
1. การเกิดกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - การมีกองทุนหมู่บ้าน - การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน - ทักษะคนที่มิต่อกองทุนหมู่บ้าน - การมีวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - ในหมู่บ้านมีกองทุนอะไรบ้าง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน - บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้ - มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน - การพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้และสร้างงาน
2. ระบบการบริหารกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหารกองทุน - ระเบียบการบริหารกองทุน - การดำเนินงานของคณะกรรมการ 	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน - การคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน - มีการร่วมกันสร้างระเบียบกองทุน - มีระเบียบการบริหารกองทุน - มีการประชุมของคณะกรรมการ - มีการรับสมัครสมาชิก - มีการระดมทุนเงินฝาก - มีระเบียบการกู้ - จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้ - มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย - มีการจัดทำบัญชีปัจจุบัน - จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ตำบล - จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ

<p>6.1 ปัจจัยบวกที่เป็นผลดีต่อการบริหารกองทุน</p> <p>2.2 ปัจจัยด้านลบที่เป็นผลเสียต่อการบริหารกองทุน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีผู้มาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่ม - กองทุนที่มีอยู่เดิมในหมู่บ้าน - ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน - สมาชิกกองทุนที่ไม่มาร่วมการประชุมกองทุน 	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้ที่มาสมัครเพิ่ม - จำนวนเงินทุนสะสมที่เพิ่มมากขึ้นของกองทุน - จำนวนกองทุนเดิม - จำนวนเงินสะสมของกองทุนเดิมที่มีอยู่ - จำนวนผู้กู้ที่ไม่ยอมส่งดอกเบี้ยพร้อมเงินต้นกลับเข้ากองทุน - จำนวนดอกเบี้ยและเงินต้นที่กองทุนไม่ได้รับชำระคืน - จำนวนสมาชิกที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม
<p>3. การเกิดองค์กรเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีองค์กรเครือข่ายกองทุนเงินล้าน - มีองค์กรให้ความรู้เสริมการประกอบอาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนคณะกรรมการขององค์กรเครือข่ายกองทุนเงินล้าน และการดำเนินการขององค์กร - อบต. จัดการอบรมเรื่อง ผลผลิตจากกล้วย การทำกล้วยอบ , กล้วยม้วน ฯลฯ
<p>4. การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง - มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งพาตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งพาตนเอง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งพาตนเอง - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารจัดการกองทุน
<p>5. ความเข้มแข็งของชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี - สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ - ชุมชนยกย่องในการทำความดี 	<p>() มาก () ปานกลาง () น้อย</p> <p>() มาก () ปานกลาง () น้อย</p> <p>() มาก () ปานกลาง () น้อย</p>

	- สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	() มาก () ปานกลาง () น้อย
	- สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม	() จำนวนครั้ง.....ต่อ.....() ไม่ใช่
	- สมาชิกในชุมชนมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้	จากปีก่อน.....ครอบครัว () เพิ่มขึ้นเป็น.....ครอบครัว () ลดลงเหลือ.....ครอบครัว () เท่าเดิม
	- ครอบครัวมีความอบอุ่นพร้อมหน้าพร้อมตา รักใคร่ ป้องคองกัน	จากปีก่อน.....ครอบครัว () เพิ่มขึ้นเป็น.....ครอบครัว () ลดลงเป็น.....ครอบครัว () เท่าเดิม
	- ในชุมชนมีการตั้งรวมตัวกลุ่มองค์กรประชาชน	จากปีก่อนที่.....กลุ่ม () เพิ่มขึ้นเป็น.....กลุ่ม () ลดลง.....กลุ่ม () เท่าเดิม
	- ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำ โดยการประชุมหรือเสวนา	() มาก () ปานกลาง () น้อย จากปีก่อนมี.....คน
	- ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส	() เพิ่มขึ้น.....คน () ลดลง.....คน () เท่าเดิม
	- ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	() ใช่ () ไม่ใช่ () ไม่แน่ใจ
	- ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้	() ใช่ () ไม่ใช่
	ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน	

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

บริบทระดับประเทศ

ความยากจนของประเทศ

ประเทศไทยเกิดปัญหาวิกฤตการเงินและวิกฤตเศรษฐกิจ จนในที่สุดรัฐบาลโดยกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF มาช่วยแก้ไขปัญหาวิกฤต (ร.ร. วัดสังเวชบางลำพู, 2540)

ท่ามกลางภาวะวิกฤตเศรษฐกิจฟองสบู่แตก มีผู้คนตกงานกลับคืนถิ่นสู่ชนบทราว 2 ล้านคน เกิด NPL (หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้) ภาวะหนี้สิน 2-8 ล้านบาท คนส่วนใหญ่ยังต้องแบกรับภาระหนี้ที่จะต้องจ่ายในรูปของภาษีและใช้หนี้เงินกู้ต่างประเทศ (ชีวิตชุมชน, 2544)

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

SMEs (Small and Medium Enterprises) หรือธุรกิจขนาดกลางย่อมมีบทบาทอย่างสูงต่อการพัฒนาพื้นฐานอุตสาหกรรมและการฟื้นฟูเศรษฐกิจในยามวิกฤต SMEs น่าจะเป็นคำตอบหนึ่งสำหรับการหลุดพ้นจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ เนื่องจาก SMEs มีศักยภาพสูงในฐานะที่เป็นแหล่งจ้างงานขนาดใหญ่ เป็นแหล่งกระจายรายได้ให้เกิดความเท่าเทียมกันในระบบเศรษฐกิจซึ่งจะช่วยเพิ่มอำนาจซื้อและกระตุ้นอุปสงค์ในประเทศได้ดีไม่แพ้การส่งออก อีกทั้งยังเป็นผู้นำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศในยามที่ไทยมีปัญหาขาดแคลนเงินทุนสำรอง (ไว จามรมาน, ผู้แปล, 1999)

สถานะเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กล่าวในงานสัมมนาเรื่อง เศรษฐกิจไทยรากฐานสู่การเติบโตที่ยั่งยืนว่า ในอนาคต 3-5 ปีข้างหน้า หากต้องการให้ประเทศมีการเติบโตอย่างยั่งยืนขึ้นอยู่กับปัจจัยในประเทศเป็นสำคัญ การวางรากฐานที่เข้มแข็ง รวมทั้งการสะสมผลพวงของวิกฤติเศรษฐกิจที่ผ่านมาซึ่งขณะนี้ปัจจัยที่มีความเป็นห่วงซึ่งจะมีผลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรก สถาบันการเงินแม้จะเริ่มปรับตัวดีขึ้นแต่ยังไม่สามารถนิ่งนอนใจ เพราะยังมีความอ่อนแออยู่ในบางส่วน และมีบางสถาบันที่รัฐจำเป็นต้องเข้าไปดูแลเพิ่มเติมอย่างไรก็ตามสถานะของแบงก์ก็ในขณะนี้ถือว่าดีขึ้นกว่าเดิมมากโดยพิจารณาจากกำไรประกอบการและการตั้งสำรองสูงกว่าที่ ธปท. กำหนด

ประเด็นที่ 2 ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (เอ็นพีแอล) ซึ่งขณะนี้ปรับตัวดีขึ้นจากที่เคยอยู่ในระดับสูงถึง 46.8 % ของสินเชื่อรวมล่าสุด ณ สิ้นเดือน มิ.ย. 2545 ตัวเลขเอ็นพีแอลขึ้นอยู่ที่ระดับ

1.78 ล้านล้านบาท เป็นเอ็นพีแอลใหม่และเอ็นพีแอลที่ไหลย้อนกลับ 6.9 แสนล้านบาท และเป็นหนี้เอ็นพีแอลที่อยู่ระหว่างการปรับหนี้ 1.4 ล้านล้านบาท ประการที่ 3 คือ ภาระหนี้สาธารณะหากไม่มีการแก้ไขจะกลายเป็นปัญหา แต่ปัจจุบันนี้เป็นปัจจัยที่รัฐบาลเริ่มตระหนักและแก้มาถูกทางแล้วก้าวต่อไปที่จะต้องทำคือ ยกเลิกระบบค้ำประกันเงินฝาก และจัดตั้งสถาบันประกันเงินฝาก ซึ่งจะลดภาระของประชาชนในการแก้ไขสถาบันการเงิน

ประการที่ 4 คือการดำเนินนโยบายการเงิน เพราะเป็นเรื่องที่มีความผันผวนมาก แต่โดยส่วนตัวมองว่าการดำเนินนโยบายการเงินด้วยระบบเป้าหมายเงินเฟ้อไว้ได้โดยไม่ขึ้นแนวโน้มของอัตราแลกเปลี่ยน ปัจจัยเสี่ยงต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจในระยะสั้นมีมากขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยด้านต่างประเทศและตลาดหุ้นในสหรัฐฯยังคงมีผลกระทบต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย

ส่วนภาวะเศรษฐกิจในปีนี้ เริ่มเห็นอัตราการฟื้นตัวที่ชัดเจน เนื่องจากการดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลาย ความเชื่อมั่นของนักลงทุนและประชาชนดีขึ้น มูลค่าการส่งออกที่ปรับตัวดีขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจโลก ส่วนอัตราเงินเฟ้อยังอยู่ในระดับต่ำและเชื่อว่าอยู่ในเป้าหมายที่ ธปท. กำหนดทั้งในปีี้และปีหน้า รวมทั้งเสถียรภาพด้านต่างประเทศเพิ่มขึ้น แต่คาดว่าอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจในปีนี้จะสามารถขยายตัวได้ 3-4% เช่นเดียวกับการขยายตัวของเศรษฐกิจในปี 2546 เชื่อว่าจะสามารถขยายตัวได้ใกล้เคียงกับปีนี้ ในงานสัมมนาเศรษฐกิจไทย รากฐานการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน พบว่าในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจที่ผ่านมา การหดตัวของสินเชื่อเกิดจากความระมัดระวังของสถาบันการเงินอย่างมาก และฐานะของสถาบันการเงินที่ไม่สามารถปล่อยสินเชื่อได้ทำให้บริษัทที่มีเครดิตดีไม่สามารถปล่อยกู้ได้ (Credit Crunch) ซึ่งเป็นผลร้ายต่อภาวะเศรษฐกิจอย่างมากเพราะทำให้บริษัทไม่สามารถอยู่ต่อได้และทำให้การส่งผ่านนโยบายการเงินไม่ประสบผล การส่งผ่านนโยบายการเงินในขณะนี้ยังคงมีปัญหาเนื่องจากภาคสถาบันการเงินยังมีความอ่อนแอ โดยเห็นชัดว่าหลักวิกฤติเศรษฐกิจ การส่งผ่านนโยบายการเงินไม่สมบูรณ์ ธนาคารพาณิชย์มีการปรับตัวในเรื่องอัตราดอกเบี้ย ตามการส่งสัญญาณของ ธปท. ซ้ำลงและน้อยลงจากก่อนวิกฤติเศรษฐกิจมาก ซึ่งคาดว่ามาจากสภาพคล่องของระบบมีสูงมากและมีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อ ซึ่งกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงินมากกว่า 50% เป็นการส่งผ่านอัตราดอกเบี้ย ซึ่งขณะนี้ประสิทธิภาพลดลง และพบว่าจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงินของ ธปท. จะไม่เกิดผลกระทบทันทีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่จะทิ้งระยะไปโดยจะมีผลในระยะเวลา 4-5 ไตรมาส หลังจากนั้น โดยภาคเศรษฐกิจที่จะได้รับการปรับเปลี่ยนนโยบายการเงินเร็วที่สุดคือ ด้านการบริโภค ตามมาด้วยภาคการส่งออกและการผลิต การลงทุนเป็นภาคที่รับผลกระทบช้าที่สุด แต่จะรุนแรงและมีผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากที่สุด (ไทยรัฐ)

ด้านการจ้างงาน ในปีนี้มีความต้องการแรงงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 72,954 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.4 จากปีก่อน โดยมีผู้ได้รับการบรรจงาน 13,843 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.6 สำหรับแรง

งานที่เดินทางไปทำงานในต่างประเทศมี 110,325 คน ลดลงร้อยละ 10.5 จากปีก่อน (ธนาคารแห่งประเทศไทย)

บริบทระดับท้องถิ่น

- บ้านโคกกรวด เมื่ออดีตที่ผ่านมาประมาณ 100 ปี ชาวบ้านโคกกรวดเดิมไม่ใช่อยู่ที่นี้ เขาได้เลือกทำเลที่อยู่อาศัย ปลูกบ้าน เพื่อให้มีความสะดวกต่อการประกอบอาชีพ อาชีพส่วนใหญ่ ได้แก่ ทำนา ทำสวน ทำไร่ เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และมีน้ำอุดมสมบูรณ์ ถนนหนทางเดินค่อนข้างจะไม่สะดวก แต่ก็พอใจมาตั้งถิ่นฐาน ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มอยู่ห่างจากบ้านผู้ใหญ่บ้านไปทางทิศเหนือประมาณ 1,000 เมตร ได้ไปสร้างบ้านเรือนอยู่อาศัยอย่างถาวรที่นั่น เป็นหมู่บ้านปานกลางประมาณ 40 ครอบครั้ว และเรียกชื่อหมู่บ้านของตนว่า “บ้านน้อย” เกาะกลุ่มกันเป็นหมู่ อยู่กันอย่างเอื้ออาทร มีสุข มีทุกข์เรื่องใดก็ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อยู่เป็นเวลาช้านาน ต่อมาธรรมชาติจากน้ำท่วม เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีก เป็นเวลาติดต่อกันหลายปี ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเป็นประจำ ทนต่อความยากลำบากไม่ได้ จึงพร้อมใจกันย้ายถิ่นที่อยู่ อพยพมาอยู่ที่แห่งใหม่ที่มีลักษณะเป็นที่ราบสูง น้ำไม่ท่วมพื้นที่เป็นดินทราย หิน และมีกรวดมาก ที่แห่งนั้นคือ ที่อยู่อาศัยปัจจุบันของบ้านโคกกรวด หมู่ที่ 2 ต.โคกกรวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา

- ทำเลที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

บ้านโคกกรวด หมู่ที่ 2 ตั้งอยู่ที่ ตำบลโคกกรวด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 18 กิโลเมตร มีถนนสาย โคกกรวด – หนองสรวง เป็นถนนสายหลักของหมู่บ้านอาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดกับ	บ้านขามทะเลสอ
ทิศใต้	ติดกับ	บ้านหนองกุ้ง
ทิศตะวันออก	ติดกับ	บ้านหนองหว้า และ บ้านคลองกระปือ
ทิศตะวันตก	ติดกับ	บ้านดอนเต้า

- ประชากร

ในหมู่บ้านมีจำนวน 256 ครอบครั้ว 360 หลังคาเรือน

ในหมู่บ้านมีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,206 คน เป็นชาย 588 คน คิดเป็น 49 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนประชากรทั้งหมด หญิง 618 คน คิดเป็น 51 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนประชากรทั้งหมด

- การประกอบอาชีพ

มีอาชีพทำนา ค้าขาย ทำสวน รับราชการ และอาชีพรับจ้าง

- พื้นที่ทำการเกษตร 1,050 ไร่ เป็นที่นา 1,028 ไร่ เป็นที่สวน 22 ไร่

สภาพถนนเดิมเป็นถนนดิน ต่อมาได้พัฒนาเป็นถนนลูกรังเมื่อปี พ.ศ. 2508 ต่อมาพัฒนาเป็นถนนหินคูก ในปัจจุบันนี้เป็นถนนคอนกรีต ถนนในหมู่บ้านทั้งหมดยาว 2,000 เมตร ไฟฟ้าเข้าหมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2510 และมีระบบประปาเข้าสู่หมู่บ้าน พ.ศ. 2521

- สภาพที่ดิน

ปัจจุบันสภาพที่ดินของหมู่บ้าน โคกกรวด เป็นดินเหนียว บางพื้นที่ของหมู่บ้านจะเป็นดินร่วนปนทราย มีกรวดมากมาย

- ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ปัจจุบันนี้ป่าไม้ได้หมดไป เพราะชาวบ้านได้สร้างเป็นที่อยู่อาศัย และทำเป็นพื้นที่ทำมาหากิน เช่น ทำไร่ ทำนา และทำสวน จึงทำให้พื้นที่ป่าหมดไป พื้นที่สาธารณะมีประมาณ 2 งาน เป็นศาลาเอนกประสงค์ของหมู่บ้าน และมีศาลคาปูที่ชาวบ้านและชุมชนเหล่านั้นให้ความเคารพนับถือและอยู่ใกล้บริเวณศาลาเอนกประสงค์

- แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

แหล่งน้ำ แม่น้ำลำตะคอง และฝายกั้นน้ำ 1 แห่ง บ่อน้ำตื้น 2 บ่อ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชนที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

- ระบบสาธารณูปโภค

สภาพถนนเดิมเป็นถนนดิน ต่อมาได้พัฒนาเป็นถนนลูกรังเมื่อปี พ.ศ. 2508 ต่อมาพัฒนาเป็นถนนหินคูก ในปัจจุบันนี้เป็นถนนคอนกรีต ถนนในหมู่บ้านทั้งหมดยาว 2,000 เมตร ไฟฟ้าเข้าหมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2510 และมีระบบประปาเข้าสู่หมู่บ้าน พ.ศ. 2521

- เศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ ณ ปัจจุบันจะมีอาชีพทำการเกษตร ค้าขาย และรับจ้างเป็นส่วนมาก และมีอาชีพรับราชการ และรัฐวิสาหกิจเป็นต้น ดังนั้นเศรษฐกิจภายในชุมชนจึงเป็นไปในลักษณะปานกลาง เพราะส่วนใหญ่ในชุมชนจะมีลักษณะเป็นครอบครัวเกษตรกรและค้าขายรายย่อย

ระบบสังคมวัฒนธรรม

- วัดและประเพณี

ในปัจจุบันนี้ชาวบ้านได้ไปทำบุญประเพณีต่าง ๆ และทำบุญตามประเพณีทางศาสนาที่สำคัญ ที่วัดหนองหว้า เพราะในหมู่บ้านไม่มีวัดชาวบ้านนิยมไปทำบุญที่วัดหนองหว้าเพราะอยู่ใกล้หมู่บ้าน

- โรงเรียนและการศึกษา

โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในหมู่บ้านคือโรงเรียนตำบลโคกกรวด (ผดุงรัฐประชาอนุกุล)

- สุขภาพอนามัย

เนื่องจากปัจจุบันมีหน่วยสาธารณสุขเข้ามาดูแลและมีหน่วยงานทางราชการต่าง ๆ เข้ามาส่งเสริมในด้านสุขภาพอนามัยทำให้ชาวบ้านมีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวด ได้รับการโอนเงินจัดสรร 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2544 กองทุนมีความพร้อมทั้งด้านกฎระเบียบข้อบังคับของกองทุนและคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนโดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านทั้งหมด 15 คน เป็นชาย 7 คน หญิง 8 คน ปัจจุบันสมาชิกกองทุนมีจำนวน 232 คน กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวดมีกระบวนการบริหารจัดการที่ดีและเป็นขั้นตอน โดยปัจจุบันได้มีการอนุมัติเงินกู้ 7 รุ่น จำนวนผู้กู้ 75 ราย เป็นจำนวนเงิน 1,137,000 บาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

อนุมัติให้กู้งวดที่ 1	24	มกราคม	2545	จำนวน 16 ราย	เป็นเงิน	292,000 บาท
2	29	มกราคม	2545	จำนวน 16 ราย	เป็นเงิน	213,000 บาท
3	5	มีนาคม	2545	จำนวน 24 ราย	เป็นเงิน	377,000 บาท
4	5	เมษายน	2545	จำนวน 5 ราย	เป็นเงิน	85,000 บาท
5	1	พฤษภาคม	2545	จำนวน 5 ราย	เป็นเงิน	60,000 บาท
6	5	มิถุนายน	2545	จำนวน 3 ราย	เป็นเงิน	30,000 บาท
7	2	กรกฎาคม	2545	จำนวน 6 ราย	เป็นเงิน	80,000 บาท

จำนวนเงินที่รับชำระคืนมา เป็นจำนวน 298,241 บาท ยอดลูกหนี้คงเหลือ 838,759 บาท มีกำไรสะสม 31,229 บาท ยอดเงินคงเหลือฝากธนาคาร 192,470.62 บาท มีผู้ค้างชำระ 1 ราย (นับถึงเดือน กรกฎาคม) ผู้กู้ส่วนใหญ่ได้นำเงินไปพัฒนาอาชีพ ขยายกิจการ การชำระคืนเงินตรงตามเวลาที่กองทุนกำหนด มีเพียงไม่กี่รายที่ส่งเงินล่าช้าและมีผู้ค้างชำระน้อยรายผู้ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในกิจการที่ทำและมีตลาดที่ดี ส่วนใหญ่ผู้กู้จะนำเงินที่กู้ได้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้เพราะในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ คณะกรรมการจึงพิจารณาจากอาชีพ ความสามารถในการชำระคืน ประสบการณ์

ของผู้กู้ ฯลฯ ซึ่งมีข้อเสียคือผู้ที่ยากจนแต่อยากจะทำอาชีพใหม่ หรือกู้เงินเพื่อพัฒนาอาชีพ ยากที่จะกู้ได้ คณะกรรมการกองทุนได้ปฏิบัติตามหน้าที่และบริหารจัดการกองทุนเป็นอย่างดีทั้งด้านการรับสมัครสมาชิก การคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนโดยมีกระบวนการคัดเลือกผู้กู้ที่พิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบถึงคุณสมบัติของผู้กู้ การโอนเงินให้ผู้กู้และการรับชำระคืนเงินกู้ ซึ่งคณะกรรมการได้บริหารจัดการกองทุนสะสมของหมู่บ้านคือกองทุนรวมหุ้นพัฒนาชุมชนบ้านโลกกรวดควบคู่กันไปกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านซึ่งการบริหารจัดการกองทุนรวมหุ้นพัฒนาชุมชนฯ คล้ายกันกับระบบบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเพียงแต่ยอดเงินปล่อยกู้จะน้อยกว่าคือผู้ได้รายละ 2,000 บาท และดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาท และไม่มีผู้ค้างชำระเงินกู้ ในปัจจุบันชาวบ้านได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลในการจัดตั้งโครงการกองทุนหมู่บ้านมากขึ้น และมีทัศนคติที่ดี การที่มีกองทุนหมู่บ้านเข้ามาในหมู่บ้าน ความเข้มแข็งของกองทุนเกิดจากการช่วยกันบริหารจัดการและความร่วมมือจากสมาชิกในการมีความสามัคคี ซื่อสัตย์ และการช่วยกันแก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการกองทุน และได้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานกองทุนหมู่บ้าน ระหว่างหมู่บ้านในตำบลและเจ้าหน้าที่จากทางภาครัฐ ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดองค์กรเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเองในการแก้ปัญหาของตนเอง จากประสบการณ์การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านซึ่งเป็นการเรียนรู้เพื่อการบริหารจัดการที่มีศักยภาพภายในชุมชนและจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป

3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

อาชีพ	ปัจจัยนำเข้าที่ดี	กระบวนการที่ดี	ผลผลิตที่ดี
ค้าขาย	<ul style="list-style-type: none"> - ทำเลที่ดี เช่น ดาดถนน , ที่ที่มีผู้คนสัญจรเยอะ - สินค้าที่มีคุณภาพ - การจัดร้านให้สวยงาม สะอาด 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดซื้อสินค้าที่มีคุณภาพแต่ราคา ย่อมเยา - การทำบัญชีสินค้า - การบริการที่ลูกค้าพึงพอใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลกำไรที่ได้จากการค้าขายสินค้า - ชื่อเสียงของร้านในด้านการบริการ
เลี้ยงสัตว์	<ul style="list-style-type: none"> - คัดเลือกพันธุ์สัตว์ที่ดี และเป็นที่ยอมรับ - โรงเรือนที่สะอาดและแข็งแรง (ถ้าเลี้ยงปลาคือเตรียมบ่อที่สะอาด) 	<ul style="list-style-type: none"> - การหาตลาดรองรับ - การฉีดวัคซีนป้องกันโรค - การจัดทำโรงเรือนให้สะอาดอยู่เสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลกำไรจากสัตว์เลี้ยงที่มีขนาดพอเหมาะแข็งแรง ไม่เป็นโรคจำหน่ายได้ราคาดี

	<ul style="list-style-type: none"> - วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยง 	<ul style="list-style-type: none"> - การให้อาหารที่สะอาดและจำนวนพอเหมาะ 	
ทำนา	<ul style="list-style-type: none"> - พันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ - ปุ๋ย - จำนวนแรงงานที่พอเพียง - วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น 	<ul style="list-style-type: none"> - การหาคาตรองรับที่ได้ราคาสูง - การป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่จะทำลายข้าว - การจัดหาแหล่งน้ำที่ไว้ในการเพราะปลูก 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้าวที่มีคุณภาพขายได้ราคา
ทำไร่มัน สำปะหลัง	<ul style="list-style-type: none"> - พันธุ์มันสำปะหลังที่ดีมีคุณภาพ - ปุ๋ย - จำนวนแรงงานที่พอเพียง - วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น 	<ul style="list-style-type: none"> - การหาคาตรองรับที่ได้ราคาสูง - การควบคุมวัชพืชที่ได้ผล 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลกำไรจากการขายมันสำปะหลังที่มีคุณภาพ
ตัดเย็บเสื้อผ้า	<ul style="list-style-type: none"> - ทำเลที่ดี - การจัดร้านให้สวยงามโดยตกแต่งด้วยชุดที่ตัดเย็บอย่างสวยงามมีคุณภาพ - ช่างตัดเย็บที่มีความชำนาญ - ผ้าที่ใช้ในการตัดเย็บวัสดุอุปกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ - ตัดเย็บเสื้อผ้าตามที่ลูกค้าต้องการด้วยความสวยงามและมีคุณภาพ - การเลือกผ้าที่เป็นที่นิยมของลูกค้า สี สันสวยงาม 	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าแรงจากการตัดเย็บเสื้อผ้า - ชื่อเสียงของช่างที่ตัดเย็บและชื่อเสียงของร้าน

4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

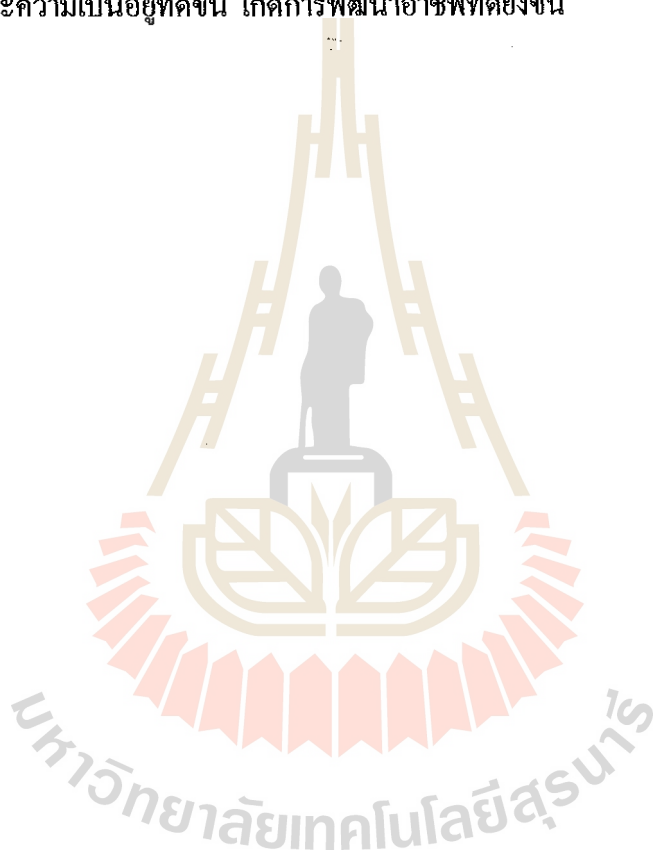
3.1 ผลที่เกิดจากผู้ที่มีเงินได้ พบว่า นำไปพัฒนาอาชีพ ขยายกิจการ ทำให้มีเงินหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น ผู้ที่กู้พอใจกับความสำเร็จที่ได้ขยายกิจการ

3.2 ผลที่เกิดจากผู้ที่มีเงินไม่ได้ พบว่า เกิดความไม่พอใจในตัวละครกรรมการที่พิจารณาเงินกู้ ทำให้ผู้ที่มีเงินไม่ได้ อาจจะเกิดอคติที่ไม่ดีกับคณะกรรมการ

ผลที่เกิดจากการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน แก้ไขปัญหาตนเอง ซึ่งนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ต้องพึ่งหน่วยงานของรัฐแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนยิ่งขึ้น

ผลที่เกิดจากการเกิดองค์กรเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ พบว่า มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ ในการบริหารกองทุนระหว่างหมู่บ้านต่อหมู่บ้าน หรือหมู่บ้านต่อบ้าน หรือหมู่บ้านต่อรัฐ ทำให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้และองค์กรเครือข่ายระหว่างกัน

ผลที่เกิดจากการมีโครงการกองทุนหมู่บ้าน คือ ทำให้ประชาชนทั่วไปในหมู่บ้านต่างมีเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกิดการพัฒนาอาชีพที่ดียิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โคกกรวด หมู่ที่ 2 ตำบลโคกกรวด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

1. สรุป

1. การเกิดกองทุน กองทุนบ้านโคกกรวด เกิดจากกำรประชุมประชาคมหมู่บ้าน วันที่ 18 กรกฎาคม 2544 โดยที่ประชุมมีผู้เข้าร่วมคิดเป็น 80.16% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน ที่ประชุมเสนอชื่อคณะกรรมการกองทุน 15 คนและให้ชาวบ้านยกมือสนับสนุนเห็นชอบได้เลือกผู้ทำหน้าที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุดแรก จากนั้นคณะกรรมการจึงได้ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน(กทบ. 2) ของหมู่บ้านโคกกรวด และได้ขึ้นทะเบียนเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2544 กองทุนได้รับการโอนเงินจัดสรร 1 ล้านบาท วันที่ 24 ธันวาคม 2544 การเกิดกองทุนพบว่าทำให้มีเงินหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ และพัฒนาอาชีพของผู้กู้โดยที่ผู้กู้ได้ขยายกิจการ และชาวบ้านไม่ต้องกู้เงินนอกระบบซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยที่ค่อนข้างแพง

2. ระบบบริหารกองทุน พบว่า กองทุนหมู่บ้านโคกกรวด มีความพร้อมด้านกฎระเบียบกองทุน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านดำเนินงาน และจัดการบริหารกองทุนอย่างโปร่งใส มีกระบวนการบริหารจัดการที่ดีเป็นขั้นตอนทั้งด้านการรับสมัครสมาชิก , การรับสมัครผู้ขอกู้ , การคัดเลือกผู้กู้ , การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ซึ่งพิจารณาอย่างถี่ถ้วนถึงคุณสมบัติของผู้กู้ประสบการณ์และการประกอบอาชีพของผู้กู้ ความสามารถในการชำระคืนของผู้กู้ บุคคลที่ให้การค้ำประกันผู้กู้,การโอนเงินให้ผู้กู้, การรับคืนเงินกู้และการทำบัญชีของกองทุนโดยปัจจุบันได้อนุมัติเงินกู้ 7 รุ่น จำนวนผู้กู้ 75 ราย เป็นจำนวนเงิน 1,137,000 บาท และได้รับชำระเงินคืนมาเป็นจำนวนเงิน 298,241 บาท มีกำไรสะสม 31,229.62 บาท มียอดเงินคงเหลือฝากธนาคาร 192,470.62 บาท ยอดลูกหนี้คงเหลือ 838,759 บาท มีผู้ค้างชำระ 1 ราย (นับถึงเดือนกรกฎาคม) ผู้กู้ได้นำเงินที่ขอกู้ไปพัฒนาอาชีพ ขยายกิจการตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ และผู้กู้ส่วนใหญ่ชำระเงินคืนตรงตามเวลาที่กำหนด

3. การเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง พบว่า เกิดการเรียนรู้ในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ดีในการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน โดยไม่ต้องพึ่งพาแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการบริหารจัดการกองทุน แสดงถึงความเข้มแข็งในการดำเนินงาน และศักยภาพที่ดีของกองทุน ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กำหนด และความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน พบว่า ชุมชนค่อนข้างจะเข้มแข็งซึ่งเกิดจากการมีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์ต่อกัน มีผู้นำชุมชนที่มีความยุติธรรมและมีคุณธรรม การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า จากการจัดประชุมและ

บ้าน ทำให้คณะกรรมการได้เรียนรู้จากหน่วยงานของภาครัฐ เช่น อบต. พัฒนาการอำเภอ นักวิชาการ ฯลฯ เกี่ยวกับนโยบายวิธีการบริหารกองทุนของหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า การมีเงินกองทุน 1 ล้านบาท เข้ามาในหมู่บ้านทำให้เกิดการขยายกิจการและพัฒนาอาชีพ เช่น นำไปลงทุนขยายกิจการด้านค้าขาย, ด้านการเกษตรและด้านอุตสาหกรรมในครัวเรือนโดยจำนวนผู้กู้ 32% ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของกองทุน ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจให้หมุนเวียนในครัวเรือนนำไปสู่เศรษฐกิจที่ดีในชุมชนเป็นการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจเป็นอย่างดี

5. การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า กองทุนหมู่บ้านโคกกรวด หมู่ที่ 2 มีศักยภาพและความเข้มแข็งในระดับที่มากพอสมควร โดยดูได้จากผลการดำเนินงานของกองทุนซึ่งผู้กู้ได้นำเงินที่กู้มาชำระคืน มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้กู้ และมีจำนวนน้อยรายที่ส่งเงินล่าช้าหรือไม่ส่งเงินกู้ชำระคืน และกองทุนมีกำไรสะสมแสดงให้เห็นถึงความสามัคคี ความซื่อสัตย์ต่อกัน ในการดำเนินกิจการของกองทุนหมู่บ้าน

2. การอภิปรายผล

หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนวทางส่งเสริมผู้กู้มีระบบการทำงานที่ดีเป็นขั้นตอนและโปร่งใสในการบริหารจัดการ

หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้ ผู้กู้ส่วนใหญ่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ เกิดการพัฒนาอาชีพ และขยายกิจการของผู้กู้

การเกิดกองทุน

จุดเด่น

- เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านเกิดการพัฒนาอาชีพ และขยายกิจการของผู้กู้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจในชุมชน

จุดด้อย

- ระยะเวลาในการชำระคืนเงินกู้มีน้อยเกินไปบางคนยังไม่ได้ผลผลิตแต่ถึงกำหนดชำระอาจต้องกู้เงินจากแหล่งอื่นมาทำให้เกิดภาวะหนี้เพิ่ม

การบริหารกองทุน

จุดเด่น

- คณะกรรมการเป็นคนในหมู่บ้านย่อมรู้ข้อมูลของผู้กู้ค่อนข้างดี

- ระบบบัญชีของกองทุนค่อนข้างยากสำหรับผู้ที่มีความรู้น้อยและมีการจัดอบรมบัญชีหลายครั้งทำให้เกิดความสับสนว่าจะยึดเล่มไหนเป็นต้นแบบ
 - การพึ่งพาตนเอง
 - จุดเด่น
- เกิดการเรียนรู้จากการนำเอาประสบการณ์จากหมู่บ้านอื่นหรือเจ้าหน้าที่รัฐมาปรับปรุงการบริหารจัดการเป็นอย่างดีนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้
 - จุดด้อย
- ระบบบัญชีและระเบียบขั้นตอนต่าง ๆ มาจาก กทบ. แห่งชาติทำให้ชุมชนไม่เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริงทุกขั้นตอน
 - ศักยภาพและความเข้มแข็ง
 - จุดเด่น
- ชุมชนค่อนข้างเข้มแข็งสามัคคี ซึ่งจัดตั้งกองทุนได้และกองทุนมีผลกำไรแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชน
 - จุดด้อย
- ผู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาอนุมัติอาจมีอคติต่อคณะกรรมการและกองทุนอาจนำไปสู่การแตกความสามัคคีได้.
 - ปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน
 - ผู้กู้ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยทำให้กองทุนมีกำไร
 - เกิดการเรียนรู้ในการบริหารจัดการกองทุน ซึ่งนำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านและชุมชน
 - ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน
 - ผู้กู้ไม่ได้ชำระคืนเงินกู้พร้อมทั้งดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

3. ข้อเสนอแนะ

ประชาชนในหมู่บ้านควรจะมีการรวมตัวกันตั้งเป็นกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มากกว่าปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- ศาสตราจารย์ ดร.เจลิยว บุรีภักดี และคณะ. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. นนทบุรี บริษัทเอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์จำกัด, 2545
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวด . 2544. “แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อม กองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง”. นครราชสีมา ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกกรวด.(สำเนา).
- ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544
- เทคโนโลยีสุรนารี,มหาวิทยาลัย. คู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการ ประเมินโครงการ
- ทาดาโอะ คิโยนาริ. 2542. ทฤษฎีธุรกิจขนาดกลางย่อม.แปลโดยไว จามรमान ระเบียบคณะกรรมการ กองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, “การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ,2544.
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม จำรัสพันธุ์และคณะ.ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนาทัศน์ทองการ พิมพ์,2545
- ปรีดิยาธร เทวกุล,หม่อมราชวงศ์. 2545. “สี่ปัจจัยหลักอุตสาหกรรมกิจไทย”. ไทยรัฐ.23 สิงหาคม 2545 , หน้า 8.
- _____ . 2544 . คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- _____ .2544 . ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544.สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี,
- กองทุนการเงินระหว่างประเทศ วัตสังเวชบางลำพู,2540. หน้า 16-17 . (อัดสำเนา)
- สัมพันธ์ เดชะอริก. 2544. “ชีวิตชุมชน”. เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้.11 มีนาคม – มิถุนายน 2544, หน้า 2.